

Adopcija

Adopcija nodrošina bez vecāku gādības palikušajiem bērniem stabilu un harmonisku dzīves vidi ģimenē. Adoptētājam jābūt rīcībspējīgam, vismaz 25 gadus vecam un vismaz 18 gadus vecākam par adoptējamo. Adoptēt bērnu var laulātie kopīgi vai persona viena, ja tā nav laulāta. Gadījumā, ja adoptē laulātie, abiem ir jāatbilst minētajām vecuma prasībām.

Adopcijas process

- Persona, kura vēlas adoptēt, dzīvesvietas bāriņtiesā iesniedz:
 - pieteikumu, kurā norādīti adopcijas motīvi, vēlamais adoptējamo skaits, dzimums un vecums, kā arī adoptētāja reliģiskā pārliecība, ja tāda ir;
 - laulības apliecības kopiju, uzrādot oriģinālu, ja adoptētājs ir laulībā;
 - dokumentu, kas apliecina laulības šķiršanu, ja laulība šķirta;
 - izziņu par nodrošinājumu ar dzīvojamo platību;
 - dzīves aprakstu (CV);
 - izziņu par adoptētāja veselības stāvokli, kurā norādītas adoptētāja iedzimtas un iegūtās slimības, ja tādas ir.
- Pēc adopcijas pieteikuma un attiecīgo dokumentu saņemšanas bāriņtiesa pārbauda iesniegtos dokumentus un veic ģimenes izpēti, to skaitā:
 - izvērtē adopcijas motivāciju, ģimenes locekļu savstarpējās attiecības un spējas izaudzināt bērnu;
 - noskaidro adoptētāja ģimenes dzīves apstākļus un izvērtē adoptētāja materiālo stāvokli;
 - pieprasa informāciju par Sodu reģistrā iekļautajām ziņām attiecībā uz adoptētāju;
 - nosūta adoptētāju pie psihologa saņemt atzinumu par personas piemērotību adopcijai.
- Bāriņtiesa pārbauda iesniegtos dokumentus un vismaz sešus mēnešus veic ģimenes izpēti, ja nepieciešams, lūdzot speciālistu konsultāciju. Bāriņtiesas lēmums ir derīgs 12 mēnešus. Ja adoptētājs 12 mēnešu laikā nav izvēlējis adoptējamo bērnu, bāriņtiesa atkārtoti veic adoptētāja ģimenes izpēti un lemj pēc būtības.
- *Adoptētājs*, uzrādot bāriņtiesas lēmumu, *informāciju par adoptējamiem bērniem var saņemt tikai Labklājības ministrijā*, kas izsniedz adoptētājam norīkojumu, lai viņš varētu personīgi iepazīties ar bērnu.
- *Adoptētājs* 10 dienu laikā pēc iepazīšanās ar adoptējamo bērnu un viņa dokumentiem pieņem lēmumu par bērna ņemšanu aprūpē un uzraudzībā. Bāriņtiesa pieņem lēmumu par bērna nodošanu aprūpē uz laiku līdz sešiem mēnešiem.

Minētajā laikā adoptētājam ir tiesības saņemt:

- *uzturlīdzekļus vai pabalstu uzturam*, kuru adoptētājam izmaksā *bērna ārpusģimenes aprūpes nodrošinātājs* (bērnu aprūpes iestāde, aizbildnis vai pašvaldība, ja bērns ievietots audžuģimenē) atbilstoši laikposmam, kurā bērns atrodas adoptētāja aprūpē;
- *atlīdzību par adoptējamā bērna aprūpi*, kuru izmaksā *Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra* (pieteikumu pabalsta saņemšanai var iesniegt jebkurā VSAA nodaļā pēc personas izvēles) piešķir vienam no adoptētājiem,

kura aprūpē un uzraudzībā pirms adopcijas apstiprināšanas tiesā ar bāriņtiesas lēmumu nodots adoptējamais bērns, ja adoptētājs nav nodarbināts vai ir nodarbināts un atrodas ar bērna aprūpi saistītā atvaļinājumā, vai ir nodarbināts ne vairāk kā 20 stundas nedēļā. Atlīdzības apmērs ir Ls 35 mēnesī neatkarīgi no aprūpē nodoto bērnu skaita.

Bāriņtiesa, ja nepieciešams pieaicinot citus speciālistus, veic ģimenes izpēti un pieņem lēmumu, izvērtējot, vai adopcija ir bērna interesēs.

Pēc bāriņtiesas lēmuma par bērna adopciju saņemšanas *adoptētāji vēršas savas dzīvesvietas tiesā, iesniedzot pieteikumu par adopcijas apstiprināšanu.*

Pieteikumā tiesai norāda:

- tās tiesas nosaukumu, kurai pieteikums iesniegts;
 - pieteicēja un ieinteresētās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu, bet juridiskajai personai - tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un atrašanās vietu (juridisko adresi). Ieinteresētajai personai personas kodu vai reģistrācijas numuru norāda, ja tas ir zināms;
 - pieteikuma priekšmetu un pamatojumu;
 - apstākļus, uz kuriem pieteikums pamatots, un pierādījumus, kas tos apstiprina (Civillikuma 162.-169.pantā minētos apstākļus, pievieno šos apstākļus apstiprinošus pierādījumus un bāriņtiesas lēmumu);
 - likumu, uz kuru pieteikums pamatots;
 - pieteicēja lūgumu (t.sk., *adoptējamā bērna uzvārda maiņu, vārda maiņu*, ja adoptējamā vārds neatbilst adoptētāja tautībai vai ir grūti izrunājams, adoptējamā vārdu atļauts mainīt vai tam pievienot otru vārdu, izņemot gadījumus, kad adoptējamam jau ir dubults vārds, kā arī *adoptējamā personas koda maiņu* (aizliegts mainīt adoptējamā dzimšanas datumu). Tāpat pēc adoptētāja lūguma tiesa nodrošina, lai adoptējamā bērna vecāki neuzzinātu adoptētāja identitāti. Ja tas nav iespējams, adoptējamā vecākus noklausās atsevišķā tiesas sēdē);
 - pievienoto dokumentu sarakstu;
 - pieteikuma sastādīšanas laiku.
- Pieteikumu paraksta pieteicējs vai viņa pārstāvis. Ja pieteikumu parakstījis pārstāvis, pieteikumam pievienojama pilnvara vai cits dokuments, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu griezties ar pieteikumu tiesā.
 - Pieteikumu iesniedz tiesai, pievienojot tik norakstus, cik lietā ir ieinteresēto personu.
 - Adopciju apstiprina tiesa. Tiesa, pārbaudījusi pieteikuma pamatotību un atbilstību likuma prasībām, taisa spriedumu par adopcijas apstiprināšanu vai par pieteikuma noraidīšanu.
 - Pēc tiesas sprieduma spēkā stāšanās adoptētais bērns un viņa pēcnācēji attiecībā pret adoptētāju un viņa radniekiem iegūst laulībā dzimuša bērna tiesisko stāvokli kā personiskajās, tā mantiskajās attiecībās. Ar adopciju bērnam izbeidzas radniecības attiecības ar bioloģiskajiem vecākiem un viņu radniekiem un ar tām saistītās personiskās un mantiskās tiesības un pienākumi pret viņiem.
 - *Tāpat vienam no adoptētājiem ir tiesības saņemt atlīdzību par adopciju, kuru piešķir Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra* (pieteikumu pabalsta saņemšanai var iesniegt jebkurā VSAA nodaļā pēc personas izvēles). Atlīdzības apmērs ir Ls 1000 par katru adoptēto bērnu, kurš ir atradies ārpusģimenes aprūpē. *Turpmāk adoptētājs saņem visus valsts sociālos*

pabalstus, kas paredzēti ģimenēm ar bērniem un kurus piešķir Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra.

- *Adopciju var atcelt tiesa, ja pilngadīgais adoptētais ar adoptētāju vienojušies par adopcijas atcelšanu. Atceļot adopciju, tā izbeidzas ar dienu, kad stājies spēkā tiesas spriedums par adopcijas atcelšanu.*